

ROMÂNIA

CONSILIUL DE MONITORIZARE A IMPLEMENTĂRII CONVENȚIEI ONU PRIVIND DREPTURILE PERSOANELOR CU DIZABILITĂȚI

Autoritate autonomă sub control Parlamentar

Str. Nerva Traian nr. 3, sector 3, București; tel. +40 21 371 27 66; fax +40 21 371 27 58;
e-mail: secretariat@consiliuldemonitorizare.ro; web: www.consiliuldemonitorizare.ro

Nr. 1504/06.06.2023

APROB,
PREȘEDINTE

Dr. Emanuel Gabriel BOTNARIU

R A P O R T

privind vizita de monitorizare desfășurată la Centrul Rezidențial pentru Copii cu Dizabilități Neuropsihice, str. Trebely, Târgu Mureș, județul Mureș.

Sumar :

Prezentul raport, întocmit ca urmare a vizitei de monitorizare inopinate desfășurată la Centrul Rezidențial pentru Copii cu Dizabilități Neuropsihice, str. Trebely, Târgu Mureș, județul Mureș, efectuată în temeiul prevederilor art. 11 alin. (1) din Legea 8/2016 privind înființarea mecanismelor prevăzute de Convenția privind drepturile persoanelor cu dizabilități este structurat în trei secțiuni, după cum urmează:

- I. Cadrul general și organizarea vizitei
- II. Constatările rezultate din vizita efectuată
- III. Recomandări

I. Cadrul general și organizarea vizitei

Prin Ordinul nr. 95/20.04.2023, președintele Consiliului de monitorizare a dispus efectuarea unei vizite de monitorizare inopinate în data de 16.05.2023 la **Centrul Rezidențial pentru Copii cu Dizabilități Neuropsihice, str. Trebely, Târgu Mureș, județul Mureș**, denumită în continuare „centru”.

Din echipa de vizitare au făcut parte **Niță Gabriela**, inspector de monitorizare în cadrul Consiliului de monitorizare, în calitate de coordonator al echipei, **Torje Claudia**, **Udroiu Loredana** experți independenți, **reprezentanți ai societății civile**.

II. Constatările rezultate în urma vizitei de monitorizare.

1. Descrierea serviciului social

Centrul Rezidențial pentru Copii cu Dizabilități Neuropsihice, str. Trebely, Târgu Mureș, județul Mureș, este o instituție publică fără personalitate juridică aflată în subordinea Direcției Generale de Asistență Socială și Protecția Copilului Mureș, destinată să furnizeze servicii sociale în sistem rezidențial copiilor cu dizabilități și are o capacitate totală de 14 locuri, dar în prezent au 17 beneficiari datorită faptului că se DGASPC se află în reorganizare. Aceasta își desfășoară activitatea în baza licenței LF000379, eliberată de către Autoritatea Națională pentru Drepturile Persoanelor cu Dizabilități, Copii și Adopții, valabilă pe o perioadă de 5 ani, până la data de 04.12.2024.

Centrul își desfășoară activitatea într-o clădire formată din subsol și parter.

Centrul deține procedurile de lucru și registrele prevăzute de Ordinul nr. 25 din 3 ianuarie 2019.

Structura de personal

Conform statului de funcții solicitat de echipa de monitorizare, organigrama centrului cuprinde un număr de 27 de posturi, după cum urmează:

Denumirea funcției	Nr. posturi în statul de funcții	Posturi vacante
Șef centru/Coordonator/Președinte	1/6	0
Medic	1/3	0
Asistente medicale calificate	2	0
Kinetoterapeut	1/3	0
Logoped	1/6	0
Psiholog	1/2	0
Psihopedagog	1/3	0
Asistent Social	1/6	0
Instructor de Educație	7	0
Infirmier	4	0
Administrator	1/5	0
Magaziner	1/2	0
Îngrijitor	1	0
Bucătar	3	0

Șeful centrului își desfășoară activitatea și în alte trei centre din cadrul DGASPC Mureș.

2. Beneficiari

Centrul găzduiește un număr de 17 de beneficiari, dintre care 8 fete și 9 băieți, cu vârste cuprinse între 0 și 17 de ani. Toți beneficiarii dețin un certificat de încadrare în grad de handicap grav și asociat.

Vârsta beneficiarilor:

0-5 ani	6-10 ani	11-14 ani	15-17 ani	18-26 ani
12	3	1	1	0

Beneficiarii sunt persoane cu dizabilități încadrate în grad de handicap, după cum urmează:

Tipul de dizabilități:

Fizic	Somatic	Auditiv	Vizual	Mintal	Neuropsihic	Asociat	HIV/SIDA	Boli rare	Surdocecitate
-	-	-	-		-	17	-	-	-

Gradul de handicap:

Grav cu asistent personal	Grav	Accentuat	Mediu/ușor
	17	-	-

La data efectuării vizitei în centru erau prezenți toți beneficiarii.

3. Respectarea drepturilor prevăzute de Convenția privind drepturile persoanelor cu dizabilități (denumită în continuare CDPD)
- a) Accesibilitate, mobilitate personală, libertatea de expresie și opinie și accesul la informație (art. 9, 20, 21 din CDPD)

Art. 9 Accesibilitatea

Echipa de monitorizare a identificat mai multe aspecte privind accesibilizarea clădirii. De exemplu, **centrul nu este semnalizat corespunzător**, nu există o sigla sau panou care să arate serviciu social existent în aceeași locație care să fie vizibilă din stradă. Această sigla este montată pe clădire, în partea interioară, vizibilă doar din curte. **Intrarea în clădire nu este dotată cu rampă de acces** pentru persoane cu dizabilități sau cu mână curentă.

În interiorul centrului, spațiul nu este adaptat:

- nu dispune de mână curentă,
- băile nu sunt adaptate,
- trecherile dintre camere prezintă praguri înalte,

Doar unul din grupurile sanitare este accesibilizat cu mână curentă și scaun wc pentru copil, toți beneficiarii fiind spălați în aceeași cadă.

Art. 20 Mobilitatea personală

Beneficiarii care au nevoie de fotolii rulante nu au acces la astfel de dispozitive asistive, aceștia fiind transportați cu un căruț improvizat, vechi pentru copii.

Astfel, pe fondul **lipsei dispozitivelor asistive**, beneficiarii sunt scoși „în brațe”, conform declarațiilor personalului. Beneficiarii nu au acces la echipamente asistive: bastoane/cârlje cadru de mers, scaun rulant de interior, ghete ortopedice etc.

La interior, nu există semne (săgeți direcționare), cu scop de orientare și ghidare.

Art. 21 Libertatea de expresie și opinie și accesul la informație

Centrul are materialele informative cerute de către standardul de calitate (carta, ghidul beneficiarului).

Majoritatea beneficiarilor nu înțeleg drepturile pe care le au și modul în care le pot exercita (având nevoi foarte ridicate de sprijin pentru înțelegere și comunicare).

b) Recunoaștere egală în fața legii și accesul la justiție (art. 12 și art. 13 CDPD)

Art. 12 Recunoaștere egală în fața legii

Pentru 7 beneficiari măsura de protecție a fost instituită de către Comisia pentru Protecția Copilului, pentru ceilalți 10 beneficiarii s-a deschis procedura de adopție. Din discuțiile cu personalul angajat al centrului a reieșit faptul că alocațiile copiilor sunt virate într-un cont personalizat, conform art. 129 din legea 272/2004, iar banii de nevoi personale sunt gestionați de angajați în funcție de nevoile fiecărui copil.

Art. 13 Accesul la justiție

Nu există pe rol dosare în cauze de natură penală sau civilă cu privire la beneficiari. Conform spuselor angajaților, dacă este cazul, se apelează la serviciile departamentului juridic din cadrul DGASPC Mureș.

Art. 10 Dreptul la viață

În ultimii doi ani nu au fost înregistrate decese. Centru deține o procedură și notifică Consiliului de monitorizare în caz de deces.

c) Libertatea și siguranța persoanei, nimeni nu poate fi supus torturii și niciunui fel de pedeapsă sau de tratament crud, inuman ori degradant, nimeni nu poate fi supus exploatării, violenței și abuzului, protejarea integrității persoanei (art. 14, 15, 16, 17 din CDPD)

Art. 14 Libertatea și siguranța persoanei

Centrul deține avizele de funcționare și organizează sesiuni de informare a personalului privind respectarea drepturilor beneficiarilor. Ieșirile și intrările în centru sunt strict reglementate, există registre în care se consemnează intrările și ieșirile (spitalizările) beneficiarilor.

Centrul nu este dotat cu sistem de monitorizare video a spațiilor comune interioare sau exterioare.

Art. 15 Nimeni nu poate fi supus torturii și niciunui fel de pedeapsă sau de tratament crud, inuman ori degradant

În urma vizitei de monitorizare nu au fost identificate elemente care ar putea indica faptul că beneficiarilor li se aplică pedepse, tratamente inumane sau degradante.

Din discuțiile cu personalul și prin observații, echipa de monitorizare a constatat că aceștia nu sunt conționați. Situațiile de criză sunt gestionate de către personalul aflat pe tură. În cazul în care acesta nu poate gestiona situația prin mediere, consiliere sau stoparea agresiunii/autoagresiunii, se contactează șeful centrului și serviciul de urgență 112, conform procedurii centrului.

Art. 16 Nimeni nu poate fi supus exploatării, violenței și abuzului

La nivelul centrului sunt luate o serie de măsuri pentru a preveni situațiile de exploatare, violență și abuz. De exemplu, centrul are o procedură privind semnalarea și prevenirea exploatării, violenței și abuzului.

Conform procedurii, gestionarea situațiilor de exploatare, abuz și neglijență se realizează prin anunțarea șefului ierarhic în interval de o oră de la constatarea abuzului, apoi șeful centrului anunță șeful ierarhic. Conform spuselor angajaților și documentelor consultate, nu au existat astfel de cazuri. Modalitatea de sprijinire a beneficiarilor victime ale exploatării, abuzului și violențelor se face prin terapie psihologică.

În timpul vizitei, echipa de monitorizare nu a identificat elemente care ar putea indica faptul că beneficiarii au fost exploatați sau au fost supuși unor acte de violență sau abuz. Măsurile care se iau față de personalul care manifestă comportament deviant față de beneficiari se realizează prin raportare la DGASPC SM, apoi se realizează comisie de disciplină, conform procedurii centrului, dar nu au fost sesizate astfel de cazuri.

Echipa de monitorizare nu a identificat elemente care ar putea indica faptul că beneficiarii au fost exploatați sau au fost supuși unor acte de violență sau abuz.

Art. 17 Protejarea integrității persoanei

Pe parcursul vizitei de monitorizare nu au fost identificate aspecte care ar putea să pună în pericol viața și integritatea corporală a beneficiarilor.

- d) Libertatea de mișcare și cetățenia, viață independentă și integrare în comunitate, (art. 18, 19 din CDPD), abilitare și reabilitare, participarea la viața culturală, activități recreative, timp liber și sport (art.26, 30 din CCPD)

Art. 18 Libertatea de mișcare și cetățenia

La data vizitei de monitorizare toți beneficiarii aveau emise certificate de naștere și cărți de identitate.

Art. 19 Viață independentă și integrare în comunitate

Toți beneficiarii sunt instituționalizați de la o etate mică, unii au fost abandonați în maternitate din cauza dizabilității și nu se cunosc familiile din care provin. Din discuțiile cu angajații și din documentele puse la dispoziție echipei de vizitare a reieșit faptul că unii copii au fost abuzați chiar de membri familiei și nu este indicat ca familia de referință a beneficiarului să fie informați despre locația unde este cazat beneficiarul. Personalul centrului face eforturi pentru menținerea legăturii, unde este cazul și contactul permanent cu familia restrânsă sau extinsă, se încearcă menținerea relațiilor personale cu alte persoane față de care aceștia au dezvoltat legături de atașament. În prezent, nu există alte demersuri la nivelul centrului care să vizeze transferul rezidenților în comunitate și asigurarea unei vieți independente.

Art. 26 Abilitare și reabilitare

Din analiza documentelor puse la dispoziția echipei de vizitare și din discuțiile purtate cu personalul centrului, a reieșit faptul că există un program zilnic de activități care include planificarea activităților de îngrijire personală, servirea mesei, administrarea tratamentului, igienizare, abilitare și reabilitare, îngrijire și asistență, activități de menținere/dezvoltare a deprinderilor de viață independentă. **Din observațiile echipei de monitorizare a reieșit faptul că planificarea este făcută în funcție de nevoile constatate, însă se adaptează trebuințelor zilnice ale copiilor.**

La momentul vizitei, unii beneficiari erau angajați în activități de abilitare/reabilitare, kinetoterapie și exerciții de recuperare. Beneficiarii au acces la cabinet de kinetoterapie, dotat modest și fără aparatură corespunzătoare, care este deservit de către un kinetoterapeut prezent în centru trei zile pe săptămână. În activitățile de abilitare și reabilitare este implicat și pedagogul de recuperare.

În ultimii doi ani de zile, personalul de specialitate al centrului a beneficiat de cursuri de formare profesională, on-line, pe platforma ZOOM, iar organigrama nu prezintă posturi vacante.

Din analiza dosarelor a reieșit că beneficiarii sunt evaluați periodic atât medical cât și din punct de vedere psihologic.

Art. 30 Participarea la viața culturală, activități recreative, timp liber și sport

Din discuțiile purtate cu personalul centrului a reieșit faptul că **beneficiarilor nu le este permisă ieșirea nici măcar în curtea centrului. Aceștia au acces în curtea centrului doar când sunt scoși pe brațe de personal**, neexistând o rampă de acces pentru persoane cu dizabilități, deși curtea este spațioasă, însă fără spațiu verde sau spațiu de joacă pentru copii. Din declarațiile personalului, beneficiarii sunt scoși ocazional în curte (în zilele mai calde). Centrul are o curte betonată, care nu are spații verzi și conform spuselor șefului de centru, în această curte se amenajează un loc de joacă atunci când vremea permite.

e) Dreptul la viață personală, respectul pentru cămin și familie (art. 22, 23 din CDPD)

Art. 22 Dreptul la viață personală

Beneficiarilor le este asigurată confidențialitatea datelor cu caracter personal, medical și de reabilitare, conform procedurii deținute de centru și consultată de echipa de monitorizare privind confidențialitate datelor cu caracter personal.

Art. 23 Respectul pentru cămin și familie

Centrul asigură, acolo unde este posibil și beneficiarii își doresc, menținerea legăturii și contactul permanent cu familia restrânsă sau extinsă, crearea și menținerea relațiilor personale ale beneficiarilor cu părinții, rudele, ori alte persoane față de care aceștia au dezvoltat legături de atașament. În dosarele sociale există documente care

atestă menținerea legăturii cu familia, acolo unde familia era cunoscută, sau alte persoane apropiate.

Dat fiind faptul că majoritatea beneficiarilor provin din sistem și nu se cunosc familiile, personalul centrului se străduiește să identifice rudele acestora din familia extinsă.

f) Educație (art. 24 CDPD)

Niciun beneficiar nu urmează cursuri școlare în prezent.

g) Sănătate (art. 25 din CDPD)

Cu privire la accesul la servicii de sănătate, toți beneficiarii sunt înscriși la medicul de familie din comunitate. Din analiza dosarelor beneficiarilor reiese că anual le sunt efectuate analizele obligatorii. În centru există un cabinet de consultații în care sunt depozitate corespunzător medicamentele, într-un dulap încuiat și la care au acces doar asistentele medicale și medicul. Pentru orice fel de situație medicală care depășește competența medicului angajat se apelează la serviciul 112.

Toți beneficiarii sunt monitorizați de medicul NPI (neuropsihiatrie infantilă) la recomandarea căruia se face evaluare psihiatrică, cardiologică, etc. De asemenea, un medic NPI, vizitează o dată la două zile centrul. Administrarea medicației se face de către asistentul medical de tură, în baza recomandărilor medicului și este specificată în fișele beneficiarilor. Centrul asigură asistență medicală, permanentă prin intermediul asistentelor medicale.

Medicamentele sunt păstrate în dulap încuiat, existând stoc de medicație recurentă. Beneficiarii au un regim special, unii din ei având administrată alimentația pe sondă gastrostomă. Toți cei 17 de beneficiari au fost evaluați din punct de vedere neuropsihiatric, la șase luni.

h) Munca și încadrarea în câmpul muncii (art.27 din CDPD)

În prezent, niciun rezident nu este încadrat în muncă, majoritatea fiind minori și cu nevoi de sprijin foarte ridicate.

i) Standarde de viață și protecție socială adecvate (art.28 din CDPD)

Persoanele cu dizabilități au dreptul la un standard de viață adecvat. Acesta include, dar nu se limitează la hrană adecvată, îmbrăcăminte adecvată, locuință adecvată, statul având obligația de a îmbunătății continuu condițiile de trai.

Spațiile comune sunt curate și igienizate, iar dormitoarelor beneficiarilor sunt curate, aerisite, dotate cu noptiere pentru obiecte personale și dulapuri în care hainele sunt aranjate, cu paturi cu lenjerie curată. Paturile sunt dotate cu saltele curate, cu husa impermeabilă. Camerele beneficiarilor sunt curate, îngrijite și frumos aranjate, însă mobilierul este modest, învechit și unele corpuri sunt deteriorate.

Centrul este racordat la sistemul de apă și canal al orașului. Confortul termic și apa caldă menajeră sunt asigurate de centrala termică proprie pe gaz petolier lichefiat. Clădirea este iluminată adecvat natural și artificial.

Spațiile de păstrare, depozitare a alimentelor și servire a mesei sunt amenajate corespunzător. Mâncarea este preparată în centru, iar bucătăria este dotată cu aparatură modernă.

Meniul este afișat la loc vizibil. Beneficiarii mănâncă hrană pasată, unii au sondă nasogastrică. Sunt prelevate probe alimentare din meniu și sunt păstrate în frigider împreună cu alte alimente pentru o perioadă de 48 de ore. Există grafic de monitorizare a temperaturii pentru lăzi și frigidere.

Acesta este stabilit de șeful centrului, asistentul medical, bucătar și magaziner. Personalul care manipulează alimentele au analizele medicale efectuate periodic, iar

fișa de aptitudini eliberată de medicina muncii este parafată „apt lucru în sectorul alimentar”. Spațiile pentru păstrarea alimentelor sunt igienizate, curate, iar alimentele sunt în termen de garanție, etichetate.

În centru există 2 băi pentru beneficiari. Aceștia au nevoie de sprijin și asistență pentru realizarea igienei personale într-un mod corespunzător.

Art. 29 Participarea la viața politică și publică

Beneficiarii nu au vârsta legală pentru a vota.

j) Gestionarea la nivelul centrului a situației epidemiologice actuale - Situații de risc și urgențe umanitare (art. 11 CDPD)

Nu există situații de incidență din sfera art. 11 CDPD.

I. Recomandări

Având în vedere cele constatate în urma vizitei pe care am efectuat-o la Centrul Rezidential pentru Copii cu Dizabilitati Neuropsihiatrice din strada Trebely, nr.3, municipiul Târgu-Mureș, județul Mureș, echipa de monitorizare formulează următoarele recomandări pentru respectarea drepturilor persoanelor cu dizabilități, astfel cum sunt prevăzute de CDPD:

Accesibilitate, mobilitate personală, libertatea de expresie și opinie și accesul la informație (art. 9, 20, 21 din CDPD)

Art. 9 Accesibilitatea

1. Accesibilizarea mediului fizic, conform standardelor, cu rampă la intrarea în centru și în spațiile comune: intrare, holuri și grupuri sanitare.
2. Asigurarea unui sistem de deplasare pe verticală.

Art. 20 Mobilitatea personală

1. Dotarea centrului cu dispozitive asistive.

Libertatea și siguranța persoanei, nimeni nu poate fi supus torturii și niciunui fel de pedeapsă sau de tratament crud, inuman ori degradant, nimeni nu poate fi supus exploatării, violenței și abuzului, protejarea integrității persoanei (art. 14, 15, 16, 17 din CDPD)

Art. 14 Libertatea și siguranța persoanei

1. Dotarea cu sistem de monitorizare video în spațiile comune interioare și exterioare.

Art. 19 Viață independentă și integrare în comunitate

1. Reevaluarea beneficiarilor și identificarea unor servicii adecvate nevoilor și preferințelor individuale pentru asigurarea transferului acestora în comunitate.

Art. 26 Abilitare și reabilitare

1. Evaluarea nevoilor de abilitare/reabilitare a rezidenților și stabilirea necesarului de resurse pentru planificarea și desfășurarea activităților specifice
2. Realizarea de cursuri de perfecționare continuă pentru personal. Formarea personalului privind: prevenirea, recunoașterea și raportarea formelor de exploatare, violență și abuz; respect pentru diversitate; respect și încurajare pentru autonomia individuală și independența persoanelor cu dizabilități, afirmarea demnității persoanelor cu dizabilități, sprijin în luarea deciziilor, drepturile persoanelor cu dizabilități din perspectiva CDPD.

Art. 30 Participarea la viața culturală, activități recreative, timp liber și sport

1. Dotarea centrului cu mobilier pentru zona exterioară: amenajare zonă de petrecere timp în aer liber (băncuțe, mese, foișor, echipamente de exterior practicare sport, etc.);
2. Diversificarea activităților de petrecere a timpului liber, culturale și recreative, atât în centru, cât mai ales în comunitate, inclusiv prin parteneriate cu voluntari, organizații neguvernamentale, instituții publice etc.
3. Facilitarea zilnic a accesului rezidenților la spațiile din exteriorul centrului (fie curtea sau alte spații din comunitate)

În respectarea prevederilor art. 14 alin. (6) și alin. (7) din Legea nr 8/20216 privind înființarea mecanismelor prevăzute de Convenția privind drepturile persoanelor cu dizabilități, cu modificările și completările ulterioare, instituția vizitată are obligația de a comunica Consiliului de Monitorizare, în termen de 30 de zile, un răspuns motivat de privind recomandările și măsurile dispuse. Raportul de vizită și răspunsul motivat sunt publice și se afișază pe pagina de internet a instituției vizitate, pe cea a autorității publice în subordinea și coordonarea căreia se află aceasta, precum și pe cea a Consiliului de Monitorizare, cu excepția datelor personale.

Prezentul raport are inserate fotografiile din care rezultă cele consemnate în acesta.

Restul planșelor și a înregistrărilor nu se fac publice, acestea rămân îndosariate la sediul Consiliului de Monitorizare spre consultare în condițiile legii.

Inspector de monitorizare - Niță Gabriela

Expert independent - Torje Claudia

Expert independent - Udriș Loredana